

SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUS

Saamelaisnuorten taidetapahtuma 2008

Raporta / Raportti 11.9.2008

Anni Näkkäljärvi ja Hannu Kangasniemi (govat)

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'Gġ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

SKUVLEN- JA OAHPPANATERIALADOAIMMAHAT
KOULUTUS- JA OPPIMATERIAALITOIMISTO

SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUS 2008

ordnejuvvui Heahtás njukčamánu 27. beaivve. Sámediggi lei dáhpáhusa váldoordnejeaddjin. Buohkaide fállujuvvui skuvlaborramuš ja Heahtá skuvlla ovccát luohkká doalai bufeahhta. Jietnatekniikas fuolahii Eetu Suominen Anáris. Nuorra Kultuvrra doaibmagotti dearvvuodaid dáhpáhussii buvtii kulturplánejeaddji Panu Mäenpää.

Sámediggi lei ordnen sáhtuid Anáris, Ohcejogas ja Soadegilis. Guhkesmátkkálaččaide fállujuvvui vejolašvuohta idjadit Leaibejávri, Vuottesjávri ja Bálojotnjálmmi ovddeš skuvlavisttiin, main gilidoaibmagottit dál fuolahit. Dáhpáhusas eai berrojuvvon oasseváldin- dahje sisabeassinmávssut. Sámenuoraid dáiddadáhpáhus dollojuvvui seamma dási dáhpáhusan go guovlogielddaid dáhpáhusat, ja doppe válljejuvvui sámenuoraid ovddasteaddji riikka dási Nuorra Kultuvra -dáhpáhussii, dán vuoro Kuopio dásabeivviide 23.-25. 5. 2008. Oahpahusministeriija čujuhii dán guovtti dáhpáhusa goluide 16 000 euro mearreruđa.

DÁHPÁHUSA ORDNIEN

Dáhpáhusa plánemii ledje bovdjuvvon buot sámeoahpaheadjit Eanodaga skuvllain sihke várrerektor Lauri Orava ja Heahtá skuvlla oahpaheadjit ja eará bargit. Sámedikki bealis dáhpáhusa koordineerii oahppamateriálaplánejeaddji Anni Näkkäljärvi. Minna Mäkitalo jodihii dáhpáhusa davvisámegillii ja suomagillii. Sále činjeamis vástidii skuvlla ”festiválaččavku”.

Dáhpáhussii ledje bovdjuvvon buot sámemánát ja -nuorat sihke skuvllaid sámegeiela lohkkit ja sámeluohkáid oahppit. Oasseváldin lei vejolaš maiddái skuvllaid olggobealde doaibmi nuoraide.

SAAMELAISNUORTEN TAIDETAPAHTUMA 2008

järjestettiin Hetassa maaliskuun 27. päivänä. Saamelaiskäräjät toimi tapahtuman pääjärjestäjänä sekä tarjosi kaikille kouluruoan. Hetan ysiluokkalaiset pitivät buffettia. Ääniteknikasta huolehti Eetu Suominen Inarista. Nuori Kulttuuri toimikunnan terveiset Helsingistä toi kulttuurisuunnittelija Panu Mäenpää.

Saamelaiskäräjät järjesti kuljetukset Inarista, Utsjoelta ja Sodankylästä. Pitkämatalaisille tarjottiin mahdollisuus yöpyä Leppäjärven, Vuontisjärven ja Palojoensuun entisissä koulurakennuksissa, joita kylätoimikunnat pitävät yllä. Tapahtumassa ei peritty osallistumis- eikä pääsymaksuja. Saamelaisnuorten taidetapahtuma oli samantasoinen seutukuntien tapahtumien kanssa, joten siellä valittiin saamelaisnuorten edustaja valtakunnalliseen Nuori Kulttuuri -katselmukseen, tänä vuonna Kuopion tanssitapahtumaan 23.-25.5.2008. Opetusministeriö osoitti näiden kahden tapahtuman kuluihin 16 000 euron määrärahan.

TAPAHTUMAN JÄRJESTELYT

Tapahtuma suunnitteluun kutsuttiin kaikki Enontekiön saamelaisopettajat sekä Hetan koulun vararehtori Lauri Orava, kaikki opettajat ja muuta henkilöstöä. Saamelaiskäräjien oppimateriaalisuunnittelija Anni Näkkäljärvi koordinoi tapahtuman järjestelyjä. Minna Mäkitalo juonsi tapahtuman pohjoissaameksi ja suomeksi. Salin koristelusta vastasi koulun ”festaritoimikunta”.

Tapahtumaan oli kutsuttu kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen oli mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille.

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lea addit nuoraide hástalusaid ovddidit dáidduideaset, fállat sidjiide jahkásaččat vejolašvuoda čájehit dáidduideaset maiddái earáide ja oažžut movttiidahti árvvoštallama dán barggu ovddas. Oktan dehálaš ulbmilin dáiddadáhpáhusain leamaš álo maiddái mánáid ja nuoraid sámegeielmähtu ja sápmeláš identitehta nannen. Dasa lassin doarju dáhpáhus mearkkašahtti láhkái oahppiid, oahpaheadjiid ja vanhemiid oktasašbarggu. Dán jagi váldotemán lei dásun, ja siidotemán lei girji.

OASSEVÁLDIT JA LOGUT

Dánsungilvui oassálaste badjel 100 nuora ja máná 14 sierra joavkkus. Girjiid ráhkadeapmái oassálaste oktiibuot 106 nuora. Davvisámegeielat digitála CD-girjiit bohte 3 ja bábergirjiit 18. Anárašgeielat girjiit bohte 4 ja nuortalašgeielat girjiit 3.

Geahččit ja dáhpáhusii oassálastán nuorat ledje buohkanassii sullii 400 olbmo. Sále lei oppa dáhpáhusa áigge áibbas dievva. Sámegeiela ja sámegeielat luohkáid oahppiid logu ektui oasseváldiid mearri lei hui allat.

DUOPMÁRAT

Dánsunduopmára váttis rollas leigga beakkán, nuorra sámedáiddárat Suvi West, filbmadahkki ja doaimmaheadji, ja Norgga sápmeláš Elin Kåven, dánsu ja lávlu (Sámi Grand Prix vuoti 2008). Soai deattuheigga árvvoštallamis erenoamážit dan, man ollu nuorat ieža ledje plánen iežaset čájáhusaid ja mo sii ieža ovdanbukte daid lávddi alde.

Davvisámegeielat girjiid árvvoštalai Ruota sápmeláš girječállii ja dáiddár Inghilda Tapio. Girječállii, govvadáiddár ja musihkar Aune Kuuva geahčadii anáraš girjiid. Satu Mosnikoff, oahpaheadji ja girječállii, árvvoštalai nuortalašgeielat girjiid. Duopmáriid čállin lei Anja Vest Sámedikki čállingottis.

LAJIT JA TAVOITTEET

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on antaa nuorille haasteita omien taitojensa kehittämiseen, tarjota heille vuosittain mahdollisuus näyttää taitojaan myös muille ja saada innostavaa palautetta tästä työstä. Taidetapahtuman yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut aina myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittävällä tavalla oppilaiden, opettajien ja vanhempien yhteistyötä. Vuoden 2008 pääteemana oli tanssi, ja sivuteemana kirja.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Tanssikilpailuun osallistui yli 100 nuorta 14 eri kokoonpanossa. Kirjojen tekemiseen osallistui 106 nuorta. Pohjoissaamenkielisiä digitaalisia CD-kirjoja saapui määräaikaan 3 kpl ja paperikirjoja 18. Inarinsaameksi kirjoja tuli 4 kpl ja koltankielisiä 3. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli arviolta 400 henkeä. Sali oli täysi koko tapahtuman ajan. Saamen kielen ja saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden lukumäärään verrattuna taidetapahtumaan osallistuneiden lukumäärä oli hyvin korkea.

TUOMARIT

Tanssituomarin vaikeassa roolissa oli kaksi nuorta ja tunnettua saamelaistaiteilijaa: elokuvantekijä ja toimittaja Suvi West sekä Norjan saamelainen tanssija ja laulaja Elin Kåven (Sáme Grand Prix 2000 –kilpailun voittaja). Tuomarit painottivat arvosteluissaan erityisesti sitä, miten paljon nuoret itse olivat suunnitelleet esityksiään, ja miten he toteuttivat ideoitaan lavalla.

Pohjoissaamenkieliset kirjat arvosteli Ruotsin saamelainen kirjailija ja kuvataiteilija Inghilda Tapio. Inarinsaamenkieliset kirjat arvioi kuvataiteilija ja muusikko Aune Kuuva, koltankieliset kirjat opettaja ja kirjailija Satu Moshnikoff. Tuomareiden sihteerinä oli Anja Vest Saamelaiskäräjien sihteeristöstä.

BÁLKKAŠUMIT

Buot oasseváldit ožžo duodaštusa muitun dáhpáhusas. Buoremus dánsunjoavkkuide juhkkovuođedje 50 - 100 euro ruhtabáلكkašumit ja dasa lassin vel okta sierrabáلكkašupmi. Oktiibuot 7 dánsunjoavkku ožžo báلكkašumi, ja 3 dáiin válljejuvvojedje sáminuoraid ovddasteaddjin Kuopio dánsundáhpáhussii. Maiddái sierra giellajoavkkuid buoremus girjjiid dahkkit ožžo ruhtabáلكkašumiid.

PALKINNOT

Kaikki osallistujat saivat osallistumistodistuksen muistoksi tapahtumasta. Parhaille tanssiryhmille jaettiin 50 - 100 euron rahapalkintoja sekä yksi erikoismaininta. Yhteensä palkittiin 7 tanssiryhmää, joista 3 valittiin saamelaisnuorten edustajiksi Kuopion tanssitapahtumaan. Myös eri kieliryhmien parhaat kirjat palkittiin rahapalkinnoin.

BOHTOSAT

Dánsun:

Anárnieiddat (1993-1998), ”Lahppon Ámerihkii”, Anár

Meertanss (1993-1998), nuortasápmelaš, árbevirolaš katrilla, Čeavetjávri

Skihpáraččat (1999-2002), ”Mii skihpáraččat”, Gáregasnjárga

Gufihhtarar (1993-1998), ”Čiegus mánná”, Ohcejotnjálbmi

Ruvaš (1988-1992), ”Ridđu badjána”, Vuohčču

Modern Sámi (1988-1992), ”Mr Dj”, Avvila badjedássi ja logaht

Bieggamielat (1988-1992), ”Bring it on, baby!”, Heahtá vuodđoskuvla ja Eanodaga logahat

Soadegili sámi nuorat (1993-1998), ”Loahppa”, Soadegilli; *sierramáinnašupmi*

Čeavetjávri, Vuohču ja Ohcejotnjálbmi joavkkut besse vuolgit Kuopioi 23.-25. -08. Vuohču Ruvaš –joavku oačču Kuopios 750 euro stipeandda.

TULOKSET

Tanssi:

Anárnieiddat (1993-1998), ”Lahppon Ámerihkii”, Inari

Meertanss (1993-1998), itäsaamelainen, perinteinen katrilla, Sevettijärvi

Skihpáraččat (1999-2002), ”Mii skihpáraččat”, Karigasniemi

Gufihhtarar (1993-1998), ”Čiegus mánná”, Utsjokisuu

Ruvaš (1988-1992), ”Ridđu badjána”, Vuotso

Modern Sámi (1988-1992), ”Mr Dj”, Ivalon yläaste ja lukio

Bieggamielat (1988-1992), ”Bring it on, baby!”, Hetan peruskoulu ja Enontekiön lukio

Soadegili sámi nuorat (1993-1998), ”Loahppa”, Sodankylä, erikoismaininta

Sevettijärven, Vuotson sekä Utsjokisuun ryhmät valittiin edustajiksi Kuopioon 23.-25. -08. Vuotson Ruvaš –ryhmä sai Kuopiossa 750 euron stipendin.

BOHTOSAT

Girji:

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusas 2008 earenoamáš sámefáddan lei girji, man oaččui ráhkadit árbevirolaš bábergirjin dahje dihtorhámis CD-girjin. Fáddan lei sámi eallin ja kultuvra.

Davvisámegiella

Máidnasat mánuid mielde 0-2 lk. Avvil

Manin nu lea? 3-4 lk. Anár

Geatki ohcá iežas bearráža Ellen-Máret Juuso, 6. lk. Gárasavvon

Mánná duoddaris 6. lk. Gáregasnjárga

Vierccain vuitui 6. lk. Anár

Gonagasa gollit ja stáluid silbbat 3-6 lk. Avvil

CD-girjiid (Power Point):

Olbmot ovdal min 2-9 lk. Gilbbesjávri

Nuortalašgiella

Sää'm jânnan rock's Juuso Fofonoff 3. lk. Čeaveťjávri

Anarašgiella

Lappum uábbi Marjut Ahvenlampi, Pekka Moilanen, Riikka Morottaja, Anne Seipiharju ja Jussá Seurujärvi, 5-6 lk, Anár

TULOKSET

Kirja:

Saamelaisnuorten taidetapahtuman 2008 saame-laisteemana oli kirja, jonka sai toteuttaa perinteisenä paperikirjana tai digitaalisesti cd-kirjana. Kirjan aiheena oli saamelainen elämä ja kulttuuri.

Pohjoissaamenkieli

Máidnasat mánuid mielde 0-2 lk. Ivalo

Manin nu lea? 3-4 lk. Inari

Geatki ohcá iežas bearráža Ellen-Máret Juuso, 6. lk. Kaaresuvanto

Mánná duoddaris 6. lk. Karigasniemi

Vierccain vuitui 6. lk. Inari

Gonagasa gollit ja stáluid silbbat 3-6 lk. Ivalo

CD-kirjat: (Power Point)

Olbmot ovdal min 2-9 lk. Kilpisjärvi

Koltankieli

Sää'm jânnan rock's Juuso Fofonoff, 3. lk, Sevettijärvi

Inarinsaame

Lappum uábbi, Marjut Ahvenlampi, Pekka Moilanen, Riikka Morottaja, Anne Seipiharju ja Jussá Seurujärvi, 5-6. lk. Inari

